

elevorganisasjonen

elevbevegelsen 100 år

Til Liedutvalget
Fra Agathe Waage og Alida de Lange D'Agostino, avtroppende og påtroppende leder
Dato 24.04.2019

Innspill: Eksamensordningen

Elevorganisasjonen ønsker å takke for muligheten til å komme med innspill til Liedutvalgets arbeid.

Siden før Elevorganisasjonen ble stiftet som organisasjonen, har elevene påpekt manglene ved eksamensordningen. I arkivet vårt fant vi en resolusjon, vedtatt i august 1963, hvor det stod at "en examen artium er avhengig av alt for mange tilfeldigheter til å kunne sies å være et virkelig godt prov på hva den enkelte har av kunnskaper." Dette standpunktet er fortsatt gjeldende. Selv om skolen har forandret seg de siste femti årene, står eksamensordningen stille.

Eksamen kan sies å være Norges største arrangement, med over 200 000 deltakere på noen knappe uker. Formålet med eksamen må, i våre øyne, være at eleven får muligheten til å vise sitt fulle potensiale.

Trekkordningen

Det er få argumenter for å ha en trekkordning hvor én av fem elever blir trukket opp i eksamen i et fag første skoleår på videregående skole. Argumentet som brukes mest er at det gir lærerne et "pressmiddel" for å få elevene til å jobbe i deres fag, fordi det er en liten sjanse for at elevene må avlegge en eksamen i faget. Eksamen skal ikke være en pisk, eller et pedagogisk virkemiddel for å få elever til å jobbe. Det er innholdet i undervisningen, læreren og skolemiljøet som skal inspirere elevene til å lære. Et annet argument for trekkordningen er at eksamen kan ha en kontrollerende funksjon, ved å sørge for at en skole ikke gir systematiske bedre standpunktkarakterer enn andre skoler, hvor eksamen kan gi en indikator på om dette skjer. Sistnevnte mener vi allerede er ivaretatt i at det avlegges eksamen i andre fag uansett.

Trekkordningen gjør at 20 % av elevene har flere karakterer på vitnemålene sine enn de andre elevene. Det oppleves som urettferdig å gå gjennom en slik stressende periode, når det ikke gjelder alle. I verste fall kan eksamenskarakteren vippe karaktersnittet i negativ favør, som gjør at eleven ikke kommer inn på drømmeutdanningen sin.

Trekkordningen krever ressurser, oppleves som urettferdig og brukes som pressmiddel. Derfor foreslår vi å avvikle ordningen.

Mappevurdering som alternativ?

Gjentatte ganger har elever pekt på mappevurdering som et alternativ til den 5-timer lange skriftlige eksamenen man måter i de fleste fag. Hovedutfordringene med eksamen i dag er at en elev, på kort tid, under mye stress og press, skal prestere å vise den kompetanse hen har tilegnet seg i løpet av minst et skoleår, på noen knappe timer. Det er flere faktorer som kan spille inn, som gjør at eleven ikke klarer å prestere så høyt som den kunne. Det kan være forkjølelse, angst, kjærlighetssorg eller andre grunner som ikke er godt nok grunnlag for å utsette en eksamen, men som likevel vil prege dagsformen og kan påvirke karakteren. Ved å prøve mappevurdering, hvor flere oppgaver over en lengre tidsperiode blir vurdert, kan det fjerne de negative konsekvensene knyttet til dagsform.

Eksamen etter fagfornyelsen - tverrfaglighet

For at fagfornyelsen skal ha en effekt, og oppfylle de forventningene Skole-Norge har til prosessen, må også vurderingssystemet under lupen. Eksamensgruppens første delrapport viser hvordan eksamen kan ha en styrende funksjon i skolen¹. Enkelt forklart: det som kommer på eksamen, vil bli undervist om.

Ludvigsenutvalget skrev i sin NOU² at i implementeringssammenheng [av fagfornyelsen] kan eksamen være et virkemiddel for å bidra til at fagovergripende kompetanser prioriteres” og at eksamensordningen på sikt bør utvikles til å bygge på kompetansemål fra flere fag.

Forutsigbarhet kan dempe press og stress

På universitet og høyskoler vet man som student hvilke fag man skal ha eksamen i, og når lenge før eksamenen finner sted. Vi stiller oss derfor undrende til at den samme ordningen ikke er gjeldene i grunn- og videregående opplæring. Argumentet mot en slik ordning vil være å bruke den som et pressmiddel (ref. trekkordningen), men de positive effektene av å vite når man har eksamen og i hvilke fag kan være følgende:

- det vil gjøre det lettere å unngå eksamener som kræsjer med hverandre.
- det gir eleven mulighet til å forberede seg, vise sin reelle kompetanse.
- det kan dempe press- og stress knyttet til eksamen.

1

<https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/Kunnskapsgrunnlag-for-evluering-av-eksamensordningen/del-2/#5.3-eksamens-forskjellige-roller-i-praksis>

² NOU 2015:8 “Fremtidens skole - fornyelse av fag og kompetanser”, side 36

elevorganisasjonen
elevbevegelsen 100 år

- det vil også forberede elevene på eksamenssystemet de møter under studietiden.

Elevorganisasjonens forslag:

- Avvikle trekkordningen i VG1 der 20 % av elevene blir trukket opp i et fag
- Innføre flere eksamensoppgaver i eksamene, for å gi elevene større mulighet til å vise sin kompetanse
- Sørg for at elevene vet hvilke fag de har eksamen ved starten av skoleåret
- Prøve ut mappevurdering som eksamensform i fag det kan være relevant, for eksempel praktiske fag, samfunnsfag eller norskfaget
- Se på om elever selv kan velge mellom skriftlig/muntlig eksamen
- Se på om elevene kan velge fagene de skal ha eksamen i

Oslo, 24.04.2019

Med elevdemokratisk hilsen,
Agathe Waage,
avtroppende leder
454 21 290 | agathe@elev.no

Alida de Lange D'Agostino
påtroppende leder
913 86 220 | alida@elev.no